

ERASMUSPRIJS VLAAMSE WINNARES

Leysen spuit tegen koning kritiek over kunstbeleid

Hein Janssen

Amsterdam

Het was alles behalve gepland en volkomen buiten het protocol, maar Frie Leysen, winnaar van de Erasmusprijs 2014, deed het toch: ze richtte zich rechtstreeks tot de koning. In zijn eigen Paleis op de Dam nota bene, waar koning Willem-Alexander woensdagmiddag gastheer was van de uitreiking van de Erasmusprijs 2014.

Hoe kunt u koning zijn van een land waarin kunst en cultuur zijn wegbezuinigd, waarin alles draait om entertainment en amusement, waarin kunst een linkse hobby wordt genoemd, waarin bijna alle schouwburgen op safe spelen met hun 'voor elk wat wils-programmering' en door de verregaande commercialisering alleen nog de cijfers belangrijk zijn? – dat was de portee van haar dankwoord. Ze keek daarbij de koning rechtstreeks aan, die op rij één werd vergezeld door zijn vrouw Máxima, zijn moeder Beatrix en door Martijn Sanders, voorzitter van het bestuur van de Erasmusprijs.

In de overvolle zaal van het Paleis op de Dam voelde je de opwinding. De Vlaamse Leysen staat bekend als een zeer geëngageerde en betrokken curator en festivalleider die van groot belang is voor de podiumkunsten in Europa. Ze maakte naam als directeur van kunstencentrum DeSingel in Antwerpen en later van het Kunstenfestival-desArts in Brussel. Daar bracht zij podiumkunstenaars uit de hele wereld bijeen, ondersteunde onbekend talent, was intermediair tussen oudere en jonge, tussen gevestigde en experi-

Frie Leysen tussen de leden van de koninklijke familie

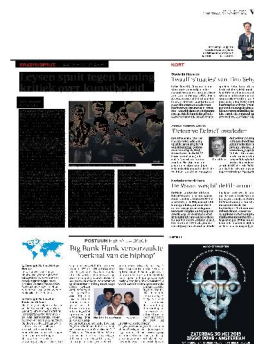
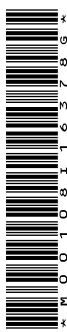
Foto ANP

mentale kunstenaars. Later werd ze intendant en programmeur bij prestigieuze festivals als Theater der Welt in Duitsland en de Wiener Festwochen in Wenen. Bij dat laatste festival stapte ze eerder dit jaar voortijdig op: het lukte haar niet de traditionele programmering daar te actualiseren.

Overigens kapittelde Leysen niet alleen Nederland als land waar de kunsten worden verkwaanseld; ook in haar eigen land wordt nu stevig bezuinigd. 'En dat terwijl Nederland en België tot de rijkste regio's van de wereld behoren en de crisis hier tamelijk beperkt is gebleven. Hoe kan het dat het innovatieve en stimulerende kunstbeleid van die landen met één pennestreek ongedaan is gemaakt? Ik weiger dat te be-

grijpen.' Leysen beschouwt de toekenning van de Erasmusprijs derhalve als een alarmsignaal, in de hoop dat het tij gekeerd kan worden en kunst weer een vrijplaats wordt waarin de grenzen open blijven en het avontuur bloeit.

Martijn Sanders had het er even moeilijk mee, maar zei blij te zijn te leven in een land waarin dit zomaar kan: onomwonden kritisch zijn ten overstaan van het staatshoofd. Op de receptie na afloop, waar nagenoeg de hele vaderlandse culturele elite aanwezig was, bleef het nog even rumoerig. Vrijwel iedereen vond Leysens toespraak stoer, gedurfd en helder. Maar de vraag is of na de woorden ook de daden volgen. En dat is niet aan de koning, maar aan de politiek.

ERASMUSPRIJS (NIETS OVER ERASMUS JAZZ PRIJS!!)